



Sallan tiedotuslehti 3 / 2013

www.salla.fi/Kotosallalehti



**Hopeaharjusta
tuli hoiva- ja
palvelukoti**

sivu 3

**Koulu- ja
kirjastolaitosta
juhlittiin Sallassa**

sivu 5

**Sallan kunnan
päätöksenteko
esittelyssä**

sivu 6 - 7

PÄÄKIRJOITUS

Suomessa tehdään isoa kunta-, sosiaali- ja terveysremonttia, joka tuntuu ja näkyy kaikkien kuntapalveluiden järjestämisessä. Remontti ei ole pelkkää pintojen maalausta, vaan rakenteita tulee muuttaa ja luoda uusi järjestys palveluille. Remonttisuunnitelma ei monenkaan mieltä ilahduta, vaan kriittisyys lisääntyy päivä päivältä. Valtiovalta näyttää kuitenkin vievän remonttisuunnitelmansa läpi halusimme eli emme.

Remontteja kokeneena tietää, että hermo kiristyy ja ärtyisyys lisääntyy, vaikka suunnitelma olisi kuinka hyvä ja tekijät hyviä. Lisäksi paikalle ilmestyy ns. mutku-ihmisiä ja eiku-ihmisiä eli mutku tai eiku näin tai eiku näin jopa hyvä olisi. Kuntaremontti ei ole kovin hyvin suunniteltu, mikä lisää ärtyisyyttä. Mihin ollaan menossa, mitä tapahtuu, tehdäänkö oikeita päätöksiä ja mitkä olisivat niitä oikeita päätöksiä? Jälkiviisaus nousee pintaan mutkuilla ja eikuilla; kun olisi silloin ja tällöin tehty asioita näin niin asiat olisivat hyvin. Näinhän se on kotiremonteissakin, että nelion muotoisesta eteisestä ei saa suorakaidetta vaikka kuinka tahtoisi, perusrakenteet on luotu ja niitä pitää remontin mukaila.

Nyt kun kuntaremonttia suunnitellaan, pitäisi kunnan tasolla kaikki kuntalaiset ja erityisesti palveluja tuottavien yksiköiden henkilöstö ottaa mukaan ideoimaan, miten me sallalaiset tästä remontista selviämme. Todella tärkeää on säilyttää palveluita tekevissä yksiköissä usko ja luottamus tulevaan. Tutkimusten mukaan kunnissa arviot työn mielekkyydestä ovat kuluvalle vuosikymmenellä muuttuneet voimakkaasti kielteiseen suuntaan. Epävarmuus, luottamuksen puute ja kyräily eivät edistä mielekkyyttä eivätkä yhteen hiileen puhaltamista.

Kuuluisa tutkija A. Maslow esitti jo vuonna 1961 hyvinvoinnin johtamisen ohjelman. Ohjelmassa todetaan kaikki perusasiat, kuinka voidaan saada aikaan mielekäs työpaikka, mielekäs kunta ja laadukkaat palvelut myös 2010-luvulla. Hyvinvoinnin johtaminen käsittää niin itsensä kun kanssakumppaneiden johtamisen kohti päämääriä.

Hyvinvoinnin johtamisen ohjelma (Maslowia mukailen)

- Kaikkiin luotettaisiin
- Kaikki saisivat mahdollisimman täydellistä tietoa tosiasioista ja työpaikalla totena pidetyistä asioista.
- Kaikilla olisi yhteinen yllyke saavuttaa päämäärä
- Kaikilla olisi kädessä samat taloudelliset ja laadulliset tavoitteet ja jokainen voisi samaistua niihin, olisi hän missä kohdassa hierarkiaa tahansa.
- Kaikkien kesken vallitsee hyväntahtoisuus eikä kateus.
- Kaikki mukana olevat ovat riittävän terveitä.
- Organisaatio on riittävän terve, mitä se milloinkin tarkoittaa.
- Jokainen kykenisi arvostamaan muita.
- Turvallisuus olisi taattu.
- Vallalla olisi aktiivinen pyrkimys toteuttaa itseään, mikä tarkoittaa kaikkien ideoiden esille tuomista ja huomioon ottamista.
- Jokainen voisi nauttia hyvästä tiimiyöstä, ystävydestä, hyvästä ryhmähengestä, hyvästä yhteisyydestä ja kuulumisesta johonkin.
- Vastustus ja erimielisyydet liittyisivät pääasiassa asioihin henkilöiden sijasta.
- Ihmiset voivat luottaa sitkeyteensä vahvemmin kuin useimmat ihmiset ovat valmiita uskomaan.
- Hyvinvoinnin johtaminen olettaa, että ihmiset voivat tulla paremmiksi.
- Jokaisesta on parempi tuntee itsensä pikemminkin tärkeäksi, halutuksi, hyödylliseksi, menestyväksi, ylpeäksi ja kunnioitetuksi kuin vähän tärkeäksi, vaihdettavaksi, turhaksi, käyttökelttomaksi, käytöstä poistetuksi tai ei kunnioitetuksi.

Remonttiongelmien liittyvät valtion antaman suunnitelman vajavaisuuteen ja totuttuihin tapoihin toimia, erilaisiin rajoihin tai reviiireihin ja saavutettuihin etuihin. Löytyisikö meistä tahtoa, halua ja innostusta tehdä hyvä remontti huomioiden pysyvät rakenteet? Löytyisikö meistä luottamusta toisiin ja uskoa siihen, että kaikki haluamme tehdä parhaamme hyvinvoivan Sallan säilyttämiseksi ja kehittämiseksi?

Marja Myllykangas

Kurrelan Posti



Lipputangon tyvessä Taku odottaaapi, koska nuppu aukeaa ja tanko kukan saapi.



Nälkäinen ja orpo nalle, emo jäänyt auton alle. Pentuaika enää muisto, asuntona petopuisto.



Orava jo puuhun kiipi, polulla kun ilves hiipi. Kilpa siihen ratkesi, kun kissalla oksa katkesi.



Turkkiin tarttuu pöpöjä, eivät ole söpöjä. Kutiaapi leukapieltä, löytyisikö kirppu sieltä.



Orava nelijalkainen esimerkin näyttää, kuinka etujalkoja käsinä voi käyttää.



Kiitos tästä kesästä, lähti poikasetkin pesästä. Uuden perheen kohta saan, yhteys on jo haikaraan.

Hyvää Syksyä!



Päätoimittaja: Marja Myllykangas

Juttuideat ja palautteet: marja.myllykangas@salla.fi

Lehden tekijät: Nina Sipola, Terttu Pohtila, Maria Tennilä, Heikki Tyrväinen, Marja Leena Virranniemi

Kotosalla-logo: Kauko Kellokumpu

Taitto: Viestinet

Paino: Suomalainen kirjapaino Oy

Kannen kuva: Heta Aatsinki

Lehti ilmestyy 3 – 4 kertaa vuodessa, seuraavan kerran ennen joulua.



Hopeaharjusta tuli hoiva- ja palvelukoti

Omaisten ja vierailijoiden käyminen on varmasti kaikkein merkittävin ja mukavin tapahtuma vanhuksille.

Hopeaharjun hoitajia. Marja Leena Virranniemi, Elli Piirainen, Anu Luttinen, Heli Niemelä, Katja Aho, Taina Myllylä ja Anne Korteniemi.



Sallan Vanhainkoti Hopeaharjun hoitopaikoissa on tapahtunut muutoksia elokuun alusta lähtien. Hopeaharjun 16 hoitopaikkaa on muutettu Palvelukoti-asunnoiksi eli tehostetun palveluasumisen paikoiksi. Toiset 16 hoitopaikkaa jäi Hoivaosastoksi ja lisäksi kuusi huonepaikkaa on kotihoidossa olevien vanhuslomaosastona.

Palvelukotiasukkaat asuvat vuokralla omissa huoneissaan, ja he maksavat omat lääkkeensä, ruuan ja tarvikkeet. He saavat Kelalta tukea asumiseen ja hoitomaksuihin. Omaiset kalustavat huoneet.

Muutos tehtiin, koska valtakunnallisten suositusten mukaan kuntien tulisi vähentää laitospaikkoja ja suosia niiden sijaan palveluasumista. Käytännön toimintaan ei juuri tullut muutoksia, sama henkilökunta hoitaa asukkaita samalla tavalla kuin ennenkin.

Hoivaosaston asukkaat ovat laitospaikoilla, kaksi

asukasta samassa huoneessa toistaiseksi hoitopaikkapulan vuoksi. Tulevaisuudessa pyritään siihen, että jokainen saa oman huoneen. Hoivaosaston asukkaiden laitosmaksu on enimmillään 82 prosenttia tuloista ja sisältää niin asumisen kuin kaiken hoidon.

Lomaosastolle pääsee varaamalla hoitajakson etukäteen, ja osa vanhuksista käy siellä säännöllisesti omaisten lomajaksojen aikana. Tämä mahdollistaa vanhuksen kotona pärjäämisen mahdollisimman pitkälle ja auttaa omaishoitajien jaksamisessa.

Omahoitajat

Jokaiselle palvelukotiasukkaalle on nimetty omahoitaja, joka on yhdys henkilö asukkaalle ja omaisen välillä ja auttaa esille tulevista asioista. Varahoitaja toimii silloin, kun varsinainen on poissa.

Henkilökuntaa Hopeaharjun yksikössä on yksi

vastaava sairaanhoitaja, yksi sairaanhoitaja, 22 lähihoitajaa, kaksi laitospulasta, yksi pesulapulainen ja yksi päivätoiminnan ohjaaja. Sijaisina toimivat lomakausina myös hoitoapulaiset.

Kaikille asukkaille tulee ateriat Hopeaharjun keittiöstä aamulla, lounaalla ja päivällisellä. Aamu- ja päiväkahvi keitetään osastoilla. Lisäksi on välipalaa päivällä ja iltapalaa illalla ennen nukkumaan menoa.

Hopeaharju-yksikön keskeisin tavoite on asukkaalle oman itsemääräämisoikeuden kunnioittaminen ja sen pohjalta mahdollisimman hyvän asumisen toteutuminen. Hyvään hoitoon kuuluvat omatoimisuuteen kannustaminen asukkaalle omien voimavarojen puitteissa, kiireettömyys, kahdenkeskisen ajan antaminen asukkaalle, terveydentilasta ja sairauksien hoitamisesta huolehtiminen, hyvän ravinnon tarjoaminen, riit-

tävän levon ja liikunnan mahdollistaminen, puhtaudesta huolehtiminen, virikkeellisyys ja ajan tasalla pysyminen sekä puhdas ja viihtyisä asuinympäristö.

Hyvään hoitoon kuuluu myös terve, hyvä ja avoin ilmapiiri työyksikössä. Olemme työssä vanhusten kodissa.

Virikkeitä

Virikkeinä vanhuksille on paikallislehtiä, televisiot, radio, uudet lahjoitukset saadut karaokelaitteet, hartaustuokiot, kansalaisopiston laulupiiri, päivätoiminnan kerhot ja ulkopuolisten esiintyjien ja henkilökunnan järjestämät ohjelmat ja juhlat. Vuoden juhlapäivät huomioidaan koristuksineen, ruokineen ja Joulupukki vieraillee meilläkin aattona.

Omaisten ja vierailijoiden käyminen on varmasti kaikkein merkittävin ja mukavin tapahtuma vanhuksille. Yksinäisyyttä potee moni läheisistään

erilleen joutunut vanhus. Omaiset, ystävät ja tuttavat ovat tervetulleita käymään ja piristämään pitkiä päiviä. Vapaaehtoisjärjestöt osallistuvat myös erilaisiin tapahtumiin henkilökunnan apuna.

Karaokelaitteeseen saimme ostettua jo muutamien levyjen, mutta jos joku haluaa lahjoittaa lisää laulettavia levyjä, niin otamme mielellään niitä vastaan. On ilo katsella ja kuunnella, kun asukkaat laulavat tuttuja lauluja joku jopa ulkomuististakin. Syyskuun loppupuolella jatkuu Ikäehyt-hankeessa alkanut Laulukoulu, jonka opettajana on Petra Virtanen. Siihen saavat osallistua sekä vanhuksia että henkilökuntaa ja opetella yhdessä laulamisen taitoa ja iloa.

Ulkoilua on sään ja asukkaalle voiminnan mukaan. Kuntoutusta, jalkahoitoa ja kampaamopalveluita järjestetään tarpeen mukaan.

Osalla asukkaista on

oma kännykkä-puhelin käytössä ja hoitajan kautta omaisen saa puheytteen läheiseensä, jos omaa puhelinta ei ole.

Uudehko hälytysjärjestelmä ja turvakamerat auttavat seuraamaan asukkaiden avuntarvetta ja lisäävät turvallisuutta. Hälytykset tulevat hoitajilla oleviin puhelimiin.

Pyrimme hoitamaan vanhuksia elämänsä loppuun asti Hopeaharjussa toimien yhteistyössä asukkaalle toivomusten, hoitavan lääkärin ja omaisten kanssa. Hyvään saattohoitoon kuuluu riittävä kivun hoito, jos on tarvetta. Omaiset voivat olla mukana saattohoidossa ympäri vuorokauden niin halutessaan ja hoitaja on asukkaalle ja omaisten tukena.

Marja Leena Virranniemi
Sairaanhoitaja
Sallan Hopeaharjun hoiva- ja palvelukoti

VANHUSTENVIKKOA VIETETÄÄN SALLASSA 6.- 13.10.

Vanhustenviikkoa vietetään tänä vuonna teemalla Hyviä vuosia. Viikko alkaa jumalanpalveluksella ja kirkkokahveilla sunnuntaina 6.10.2013, valtakunnallisena Vanhustenpäivänä.

Maanantaina on kunnantoinimistolla valtuustosalissa luento Rohkea ikääntyminen, Hyväksytäänkö vanheneminen. Tarjolla on tietoa mm. pankkiasiointiin liittyen. Tilaisuus on kunnanviraston valtuustosalissa klo

13 alkaen ja Osuuspankki tarjoaa kahvit.

Tiistaina ja keskiviikkona tarkastellaan terveyttä. Heinäkuussa voimaan astunut vanhustenviikoksi velvoittaa kunnat järjestämään alueensa ikääntyville hyvinvointia, terveyttä, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevia neuvontapalveluja ja terveydentarkastuksia. Lain linjamaana Sallassa kokeillaan nyt ensimmäistä kertaa ikääntyneille suunnattuja laaja-alaisia terveydentarkastuksia vanhustenviikon yhteydessä Hopeaharjun avopalvelukeskuksen tiloissa. Kutsut näihin ”Seniorisyneihin” ovat saaneet vuonna 1930 ja 1940 syntyneet kuntalaiset, jotka eivät ole koti- ja laitoshoidon piirissä. Kutsussa on liitteenä haastattelulomake. Terveystarkastajat suorittavat terveydentarkastuksen, johon kuuluu haastattelun lisäksi pienimuotoisia mittauksia sekä tarvittaessa palveluohjausta. Hyvinvointivalmentaja ja fysioterapeutti

antavat ryhmäohjausta, aihealueina ikääntyvien ravitsemus ja liikunta.

Tiistaina pääsee myös mukaan ”Seniorisurffiin” kirjastolla kello 13 alkaen Martti Niskalan opastuksella. Surffailu tarkoittaa tässä tapauksessa tietokoneella surffailua, meren aalloille ei sentään päästä. Martti antaa opetusta myös kännykän käyttöön ja miten tabletti toimii.

Torstai on retkipäivä, linja-autokyydytyksellä mennään Poropuistoon,

jossa paistellaan makkaraa ja juodaan nokipannukahvit. Katsellaan vielä Poropuiston auditoriossa jokin elokuvakin.

Perjantaina pistetään jalalla koreasti Sallansuon päivätansseissa toimintakeskuksen bändin ja tanssiorkesteri Nostalgian tahdissa kello 13 alkaen. Tanssin lomassa voi buffetistä ostaa kahvia, pulloa ja muita virvokkeita, toimintakeskuksen iloiset emännät huolehtivat tarjoilusta. Lauantaina ei ole

ohjelmaa.

Sunnuntaina on jumalanpalvelus kirkossa, jonka jälkeen voi siirtyä Eläkeliiton 40-vuotisjuhlaan Sallan koulukeskukseen, jossa juhla aloitetaan omakustanteisella ruokailulla, pääjuhla alkaa kello 13.30. Koko viikon ajan vietetään avoimien viikkoa Hopeaharjussa ja Palvelukodilla. Omaisia toivotaan tulevan kylään. Lapset vierailevat viikon aikana Hopeaharjussa ja Palvelukodissa.

Sallassa on toiminut 41 kyläkoulua

Kuolajärven ensimmäinen kansakoulu perustettiin vuonna 1893 nimismies Ossian Möllerin ja kirkkoherra Viktor Krogeruksen aloitteesta.

Jo aiemmin valtion varoin oli perustettu katekeettakoulu, mutta opetusajaksi kylää kohden oli vain muutaman viikon ajan vuodessa. Pitäjän toinen kansakoulu avattiin Salmivaaraan vuonna 1915. Kuntalaiset vastustivat koulua ankarasti, koska kunta oli köyhä.

Koululaitos juurtui Kuolajärvelle hitaammin kuin muualle Suomeen, mutta 1920-luvun alussa oppivelvollisuuslain tultua voimaan kunnansien vastustus vaihtui innostukseen. Yksi syy tähän intoon oli maan itsenäistyminen ja halu parantaa alueen elinehtoja, jotta ruoho ei näyttäisi rajan takana vihreämmältä. Ennen sotia Sallassa oli jo 21 kansakoulua.

Sota-aika katkaisi kehityksen ja koulut poltettiin muiden rakennusten mukana. Rajan taakse jäi seitsemän kansakoulua.

Rauhan tultua alkoi uusien opinahjojen perustaminen. Perustamis- ja rakentamistahti oli kova: vuosina 1945–1956 käynnistettiin Sallassa 34 koulua, joista



Salmivaaran luokkakuva 1960.

lähes kaikille tarvittiin uusi koulurakennus. Valtio maksoi rakentamisen, mutta työn tekivät sallalaiset.

1953 perustettiin vielä Varpuselän koulu. Sen perustamisen aikana kylässä asui vain neljä perhettä, joista kuitenkin kertyi oppilaita kullekin vuosiluokalle lähes 30.

Oma lukio v. 1966

Viimeinen Sallaan perustettu kansakoulu oli Isomaan koulu vuonna 1956. Se toimi vain kolme vuotta.

Peruskoulun aattovuosi-

na Sallassa, kuten koko läänissä lakkautettiin runsaasti kouluja. Oppilasmääriä varsinaisissa kansakouluissa vähensivät esimerkiksi Sallassa 1960-luvun lopussa syntyvyyden aleneminen, voimakas muuttoliike, kansalaiskoulun muuttuminen kaksivuotiseksi 1967, mikä vei kansakouluista yhden vuosiluokan, sekä vielä entistä suurempi siirtyminen oppikouluun yleensä jo kansakoulun neljänneltä luokalta.

Sodan jälkeen yhä useammat halusivat lapsensa

oppikouluun, ja sallalaiset kävivät oppikoulun yleensä Kemijärvellä tai Kuusamossa. Oman lukion Salla sai 1966.

Kansalaiskoulu ja kunnallinen keskikoulu sulautuivat Sallassa peruskoulun yläasteeksi 1972 joustavasti ilman ainakaan ulospäin näkyviä ongelmia.

Sallassa on annettu opetusta 41 kyläkoulussa, joista 34 on sijainnut sodanjälkeisessä Sallassa. Koulujen lakkauttaminen kiihtyi 1980- ja 1990-luvuilla. Oppilasmäärät ovat

pienentyneet: vuonna 1955 tuli Sallan kansakoulujen ensimmäisille luokille 317 lasta, vuonna 1998 koulunaloittajia oli 40 ja nykyisin ekaluokkalaista on vuosittain noin 25. Tällä hetkellä kaikki oppilaat mahtuvat Sallatunturin koulun tiloihin. Lisäksi toiminnassa ovat Hautajärven, Kelloselän ja Kursun koulut.

Koulun ja päiväkodin ensimmäinen yhteinen esiopetus suunniteltiin otettiin käyttöön 1.8.1996. Kuntien velvollisuus esiopetuksen järjestämiseen ja lapsen



Kurtin koulu.

oikeus esiopetukseen tulivat voimaan elokuun alusta 2001.

1990-luvulla aloitettiin vaatimaton yhteistyö Kovdorin koulujen kanssa. Yhteistyö johti Rajalukioon, jossa opiskelee venäläisiä oppilaita.

Lyhennelmä Martti Niskalan kirjoittamasta historiikista.

Tällä hetkellä kaikki oppilaat mahtuvat Sallatunturin koulun tiloihin.

Kirjasto pääsi alkuun koiraverorahoilla

Yksityiset kuntalaiset alkoivat ajaa kirjaston perustamista palvelemaan tavallista kansaa 1800-luvun lopulla. Hanketta kuitenkin vastustettiin, koska sitä pidettiin turhanaikaisena laitoksena. Kunta kuitenkin päätti vuonna 1898 myöntää hankkeelle seuraavan vuoden koiraverorahoista 300 markkaa.

Kirjastotoimi notkahti 1910-luvulla, jolloin huoli jokapäiväisestä toimeentulosta vie mielenkiinnon. Kirjastolaitos uudistettiin vuonna 1920, jolloin alettiin perustaa kyläkirjastoja muun muassa Salmijärvellä ja Märkäjärvelle. Kuolajärven kunnan kantakirjasto aloitti lainaustoiminnan vuonna 1923. Kirjastoa hoiti postinhoitaja Martta Salmi, joka halusi ohjailta nuorten lukuharrastusta ja valitsi usein kirjat heille.

Kirjastontarkastajat tekivät matkoja Kuolajärvellä hankalissa oloissa. Kelirikko, tulvat ja toisaalta joksus vedenvähyys estivät välillä



Sallan kunta sai ensimmäisen kirjastoauton vuonna 1977.

matkanteon. ”Elokuu on säiden kannalta sopiva aika tulla tänne”, kirjotti Salmi kirjastontarkastaja Frille vuonna 1924.

Kuolajärvellä lainattiin kirjoja ahkerasti. Vuonna 1934 Rovaniemellä lainauksia oli 0,2 asukasta kohden ja Kuolajärvellä 0,6 eli 3480 lainausta.

Valtionapu supistui pulaaikana 1930-luvulla. Sota-aikana Kuolajärven kirjastojen kirjat paloivat,

vain Märkäjärven kirjastosta saatiin suurin osa evakuoitua. Vuonna 1946 valtio lähetti lahjoituksena kirjastolle 650 kirjaa.

Kielletyt kirjat kuuluivat 1940-lukuun, vaikka aina ei tiedetty, mitä kirjoja pitäisi nostaa pois näkyvistä.

Jälleenrakennusaikana lukemisen ja tiedon nälkä oli kova. Sallan kirjasto sijaitsi useassa paikassa 1950-luvulla, muun muassa kunnan toimitalossa kansanhuollon kanssa samassa huoneessa.

1960-luvulla sivukirjastoja oli joka kylässä. Sallassa toimi vuonna 1962 yksi kantakirjasto ja 22 sivukirjastoa. Kirjoja oli yhteensä 12 298.

Vuonna 1972 pääkirjasto toimi KOP:n talossa. Vuonna 1977 Sallaan hankittiin ensimmäinen kirjastoauto, sillä se tuli halvemmaksi kuin sivukirjastot.

1980-luku oli kirjastoille hyvää aikaa, sillä toimintaan oli hyvin rahaa. Uuden kirjaston rakentaminen tuli

kuntasuunnitelmaan vuonna 1982, ja rahoitus varmistui 1991. Sijaintipaikasta käytiin kiivasta väittelyä: koulukeskukseen vai kylälle? Uusi kirjasto avattiin 27.9.1993. Nyt kirjastossa on noin 60 000 kirjaa, ja lisäksi sieltä voi lainata esimerkiksi musiikkia ja kuntoiluvälineitä. Kirjastossa järjestetään lisäksi näyttelyitä ja kulttuuritapahtumia ja opastetaan tietokoneiden käytössä. Kirjaston lainausmäärät ovat nousseet suhteessa väkilukuun.

Kirjastoauton lainausosuus on noin kolmasosa, mikä on maan mittakaavassa todella korkea.

”Lukemisesta saatu viisaus valaisee ja lämmittää ihmisen maallista vaellusta”, totesi Juho Pynninen, joka aikanaan ajoi kirjaston perustamista Kuolajärvelle.

Lyhennelmä Eila Lamolan kirjoittamasta historiikista

Koulu- ja kirjastolaitosta juhlittiin arvokkaasti



Viidellä eri vuosikymmenellä Sallan koululaitoksessa työskennelleet Anna-Liisa Rauma ja Liisa Haunio muistelivat juhlassa mukavia asioita menneiltä kouluvuosilta.

Sallan kunnan koulu- ja kirjastolaitos juhlivat 120- ja 115-vuotisia taipaleitaan 27. syyskuuta Sallatunturin koulukeskuksessa.

Martti Niskala esitti juhlassa koululaitoksen ja **Eila Lampola** kirjaston historiikin. Yleisö nautti juhlasalissa entisajan eväitä: ruokana oli leipää ja maitoa vanhan ajan pullostasta. Seinillä oli presidenttien kuvat, ja Arvon mekin ansaitsemme kaikui yhteislauluna.

Juhlaan osallistui monia sellaisia, joilla on muistoja koulusta 1930-40-luvuilta. **Liisa Haunio** aloitti koulun hieman ennen talvisotaa vuonna 1939. Myöhemmin hän toimi Sallassa opettajana vuosina 1955-1992.

- Vuonna 1943 alkoi lämpimän ruoan tarjoilu kaikille ilmaiseksi. Ensin oli makaronivelliä ja herne- ja muita keittoja, 1950-luvulla tuli jo läski-soosia ja muita vahvempia ruokia, Haunio muisteli juhlapöydässä.

- Ruoan kanssa ei nirsoultu, mutta en pakottanut syömään, jos jollakulla ei jokin ruoka mennyt alas, hän sanoi.

Hänen kanssaan menneitä muisteli **Anna-Liisa Rauma**, jolla niinkään on takana pitkä ura Sallan koululaitoksessa. Rauma toimi opettajana vuosina 1956-1994.

- Kalanmaksaoiljyä annettiin luokan edessä samalla lusikalla kaikille. Opettajan piti näyttää esimerkkiä ja ottaa ensin, Haunio ja Rauma muistelivat hymyillen.

Paras lahja

Kunnanjohtaja **Kari Väyrynen** totesi juhlapuheessaan, että hyväntoiminen koulutus on kunnan paras lahja nuorelle, koska se antaa paremmat lähtökohdat työelämään ja jopa terveyteen.

- Mielestäni hyvä koululaitos valmentaa lapsesta alkaen yksilöt hyväiksi kansalaisiksi, joilla on mahdollisimman hyvät tiedolliset ja taidolliset eväät sekä luottamus selviytyä nykymaailman alati kiihtyvistä myllerryksistä erityisesti

työelämässä, hän totesi.

- Meillä on hyvä koululaitos, hyvä kirjasto, hyvä kunta ja koulun erityispiirteinä ja harvinaisena poikkeuksena ovat venäläiset

lukio-opiskelijat. Tämä on todellista kansainvälistymistä.

- Hyväntoiminen kirjasto on tärkeä kuntalaisille yleissivistyksen vuoksi ja

itsensä kehittämiseksi. Jatkossakin hyvä kirjasto tarjoaa uutta monipuolista kirjallisuutta, lehtiä sekä uuden tekniikan mahdollistamia palveluita, ilmaiseksi, vaikka muutoin raha olisikin tiukalla, totesi Väyrynen.

Tervehdyksensä juhlaan toivat myös opetustoimen ylitarkastaja **Elina Suutala** ja sivistystoimen tarkastaja **Satu Ihanamäki**.

- Koulun tehtävä on siirtää perinteitä, mutta erityisesti katsoa eteenpäin ja valmistautua tulevaisuuteen, Suutala tiivistä.

Juhlan juonsi **Pekka Lassila**, ja musiikkia esittivät toisen ja viidennen luokan oppilaat, **Petra Virtanen**, **Liisa-Maija Kukkonen** ja **Jenni Tervo**.

Juhla päättyi kakkukahveihin ja juhlan aiheeseen sopivasti pieneen jälki-istuntoon.



Sallan koululaitos aloitti Vanhassa Sallassa 1894 elokuussa Virkkulan pikkupirtissä. Kuva koulun pihalta 1923.

Sallan kunnallinen päätöksenteko

Kunnanvaltuusto valitsee kunnanhallitukseen ja kuhunkin lautakuntaan 9 jäsentä ja kullekin jäsenelle henkilökohtaisen varajäsenen. Samalla valtuusto nimeää kuhunkin toimielimeen jäseniksi valituista puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Kunnanhallituksen ja lautakunnan puheenjohtaja valitaan kunnanvaltuuteista. Kunnanhallituksen toimikausi on kaksi vuotta.

"Hyviä asioita ovat sellaiset lähialueen hankkeet, jotka tuovat työpaikkoja, kuten Keitele Groupin tehdas Kemijärvellä ja Soklin kaivos toteutuessaan. Myös rajaliikenteen ja sitä myötä kaupan kasvu ja matkailun vakaa kehitys ovat ilonaiheita, samoin kuin usko perinteisiin elinkeinoihin maa- ja porotalouteen.

Suurin haaste tällä valtuustokaudella on kunnan pysyminen itsenäisenä ja palvelujen turvaaminen. Kuntarakenne- ja sote-uudistus ovat parhaillaan menossa, ja on vielä epäselvää,

KUNNANHALLITUS

Esittelijänä toimii kunnanjohtaja Kari Väyrynen.



Pj. Veli-Erkki Heikkilä



Kari Davidsainen, vpj.



Kirsi Markula



Petteri Salmijärvi



Pertti Aska



Raija Ämmälä



Kaisa Isojärvi



Sinikka Kangas



Martti Jokelainen

mikä on Sallan asema niissä. Pelkona on, miten valtiosuusjärjestelmän muutos kohtelee Sallaa, se voi tehdä ison loven talouteen." Pj. Veli-Erkki Heikkilä.

Toiminta-ajatus
Kunnanhallituksen tehtävänä on kehittää kunnan palveluja ja toimintoja, valvoa kunnan etua sekä johtaa kunnan hallintoa ja taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisesti ja taloudellisesti kunnanvaltuuston asettamien tavoitteiden ja linjausten mukaisesti.

Tehtävät

Kunnanhallituksen painopistealueina on vastata erityisesti seuraavien, kokokuntaa ja kunnallishallintoa koskevien tehtävien valmistelusta, päätöksenteosta, toimeenpanosta, kehittämisestä ja koordi-

noinnista:

elinkeinopolitiikka, maaseutupolitiikka, maapolitiikka, kuntien välinen yhteistoiminta ja kuntayhtymät, kunnan kansainvälistyminen, taloudenhoito, kaavoitus- ja muu suunnittelu, henkilöstöhallinto, asuntopolitiikka, riskien-

hallinta, yleinen edunvalvonta, joukkoliikenne poistelukien koululaiskuljetukset ja hankintatoimi.

Vuonna 2012 toimintatuet 2,5 milj., toimintakulut 4,5 milj. ja toimintakate eli nettomenot 2 miljoonaa euroa.

SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA



Kuvassa vas. Eira Niemi-Hautala, Elina Jokela, Sinikka Kangas (kh:n edustaja), Seija Hautala sote-johtaja, esittelijä (takana), Paula Kaakkurivaara johtava lääkäri, esittelijä, Tiina Mattila (takana), Elsa Selkälä, Eija Kellokumpu, Kari Niemelä (takana), Jorma Kellokumpu, Pertti Aska ja Ahti Kantola. Varajäsenet ovat Tuomo Haurunen, Maria Tennilä, Pekka Moilanen, Raija Vaarala, Anne Kairala, Heidi Nyman, Rauno Kallunki, Heleena Airola ja Pekka Korpela. Esittelijöinä toimivat sosiaali- ja terveysjohtaja Seija Hautala ja johtava lääkäri Paula Kaakkurivaara.

"On haastavaa saada toiminta sellaiseksi, että sote-menojen nousu pysyy maltillisena. Valtuusto päätti, että sote-palveluja ei yksityistetä, ja silloin viestitettiin, että voimme tehdä tarvittavat säästöt itsekkin. Nyt on aika vastata tähän huutoon.

Jokaisen yksikön toimintaa pitää tarkastella erikseen ja katsoa, löytyykö säästöjä toimintatapoja muuttamalla.

**Myönteistä on, että ammattitaitoista henkilökuntaa on saatu viime aikoina hyvin ja että uusittuja, hyviä asuintiloja on valmistu-
massa esimerkiksi kehitysvammaisille.**

Kaikessa pitää muistaa ennaltaehkäisevän terveydenhuollon ja kuntouttavan työotteiden merkitys." Pj. Eija Kellokumpu

Toiminta-ajatus

Sosiaali- ja terveystoimen tehtävänä on tuottaa peruspalvelut, jotka ylläpitävät ja edistävät kuntalaisten terveyttä, sosiaalista turvallisuutta, oman elämän hallintaa, toimintakykyisyyttä ja hyvinvointia.

Toimiala

Sosiaali- ja terveyslautakunnan toimiala jakaantuu seuraaviin tehtäväalueisiin: Sosiaali- ja terveydenhuollon hallinto, sosiaalityö, vanhus- ja vammaistyö, kansanterveystyö, sisältäen raittiustyön, ja erikoissairaanhoidon.

Vuonna 2012 toimintatuotot 2,7milj., toimintakulut 19,5 milj. ja toimintakate 16,8 miljoonaa euroa.

SIVISTYSLAUTAKUNTA

”Tällä kaudella haasteina ovat säästöjen löytäminen ja sivukylien koulujen kohtalo. Tärkeä tavoite on lukion ja kansalaisopiston hyvän tason ja tarjonnan ylläpitäminen. Ilonaiheita ovat kulttuuripalvelujen hyvä taso ja kansalaisopiston suuri käyttäjämäärä.” Pj. Marita Leskinen

Toiminta-ajatus

Sivistystoimi edistää kunnan strategian mukaista sallalaisten hyvää elämää tarjoamalla monipuolisia ja nykyaikaisia palveluja sekä luomalla edellytyksiä sallalaisten elinikäiseen oppimiseen ja itsensä kehittämiseen.



Veijo Kivelä (vas.), Tuula Rissanen, Seppo Onkamo, Marita Leskinen, Pekka Lassila, Sini-Tuulia Kellokumpu, Salla Hautajärvi, Teija Sinisalo, Martti Niskala, Kaisa Isojärvi (kh:n edustaja) ja edessä sivistystoimenjohtaja Marja Myllykangas (esittelijä). Varajäsenet ovat Niina Mattila, Tuomo Haurunen, Anne Kairala, Kaarlo Hautajärvi, Tenho Eteläaho, Irja Pennanen, Katariina Seebass, Tapani Hautajärvi ja Kaisa Korkeasalo. Esittelijänä toimii sivistystoimenjohtaja Marja Myllykangas.

Toimiala

Sivistyslautakunnan toimiala jakaantuu seuraaviin tehtäväalueisiin: päivähoito, aamu- ja ilta- päivähoito, perusopetus, lukio-opetus, musiikkiopetus, kansalaisopiston opetus, kirjasto- palvelut, kulttuuripalvelut, nuorisopalvelut, liikuntapalvelut, työpajatoiminta ja museotoimi. Kulttuuri- ja vapaa-ajanlautakunta ja koululautakunta yhdistyvät sivistyslautakunnaksi vuoden 2013 alussa.

Vuonna 2012 toimintatulo 0,5 milj., toimintamenot 6 milj. ja toimintakate 5,5 miljoonaa euroa.

TEKNINEN LAUTAKUNTA

”Tekninen toimi toimii mm. sivistys- ja sote-toimien tukipalveluna järjestämällä asianmukaiset tilat ja ruokahuollon niin koululaisille, vanhuksille kuin kaikille muillekin ryhmille. Säästöjä pitää tehdä, mutta tavoite on, että palvelutaso pysyy hyvänä. Olemme pysyneet talousarviossa ja pystyneet etenemään suunnitelmien mukaan. Nyt suurin investointi on kehitysvammaisten asumis- ja hoivayksikön Kotikulman rakentaminen, Kotikulman muutostyöt sekä Kinttalankodin väli-aikaishoivaosasto. Jotta tekninen toimi pystyy toimimaan järkevästi, se tarvitsee ajanmukaisen ajoneuvokaluston. Murheenkryyni on ollut Kursun saha ja sen maa-alueen puhdistamiseen liittyvät asiat.” Pj. Pekka Moilanen



Rakennustarkastaja Erkki Yrjänheikki (esittelijä), Lahja Alajeesiö (esittelijä), Sirkka Takkunen, Niina Mattila, Outi Oja, Kari Ollila, Kari Hartikainen, Veikko Lehikoinen, Maija Ahola, Pertti Aska (kh:n edustaja) ja edessä Pekka Moilanen ja teknisen toimen johtaja Olli Aatsinki (esittelijä). Varajäsenet ovat Hannu Nikka, Irja Pennanen, Mikko Kujala, Johanna Iivari, Leena Hautajärvi, Oiva Heikkilä, Heimo Sova, Tuija Kääriäinen ja Outi Oja. Kuvasta puuttuvat varsinaiset jäsenet Tytti Teppola ja Maria Tennilä. Esittelijöinä toimivat teknisen toimen johtaja Olli Aatsinki, Erkki Yrjänheikki ja Lahja Alajeesiö.

Toiminta-ajatus

Sallan kunnan tekninen toimi tuottaa ja ylläpitää toimivaa, viihtyisää ja turvallista elinympäristöä sekä tuottaa laadukasta ruokapalvelua.

Toimiala

Teknisen lautakunnan toimiala jakaantuu seuraaviin tehtäväalueisiin: liikenneväylät, yleiset alueet ja yksityistiet tielain mukaiset tehtävät, kiinteistöhuolto, varasto ja koneet, rakentaminen ja rakennuttaminen, rakennusvalvonnan viranomaistehtäviä hoitava toimielin, ympäristönsuojelu ja ravintohuolto.

Vuonna 2012 toimintatulo 1,5 milj., toimintamenot 5,5 milj. ja toimintakate 4 miljoonaa euroa.

TARKASTUSLAUTAKUNTA

”Näinä aikoina painopistealueina ovat sote-puolen menot ja kunnan tytäryhtiöt ja niiden toiminta. Sote-puolella pitää tutkia, mistä tulee eniten kuluja ja miten toimintaa voisi tehostaa ja saada aikaan säästöjä. Keinoja menojen vähentämiseksi on pakko löytää.”

Pj. Maija Ahola



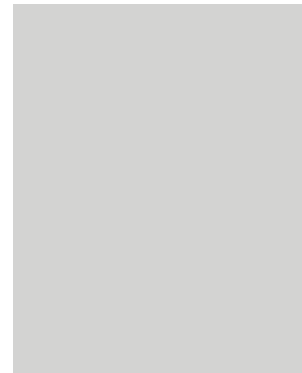
pj. Ahola Maija



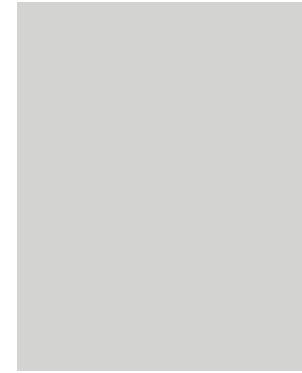
Vpj. Kunnari Timo



Ainasto Lauri



Salla Raili



Niemelä Leena

Varajäseniä ovat Kortesus Pasi, Pohtila Jari, Kääriäinen Tuija, Saloheino Tapio ja Korkeasalo Kaisa.

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta valmiste-

lee valtuustolle hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. Muun muassa tilintarkastajien valinnan ja erottamisen valmistelu sekä

tilintarkastuskertomukseen kuuluvien asioiden valmistelu kuuluvat lautakunnan tehtäviin.

Lautakunnan on vuosittain esitettävä arviointikertomuksensa valtuustolle ja arvioidava siinä, miten valtuuston tilikaudelle asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa ovat toteutuneet. Lautakunnan arvio on jälkikäteisarviointi siitä, kuinka kunnanhallitus, muut kunnan viranomaiset ja kunnan tytäryhteisöt ovat onnistuneet valtuuston tahdon toteuttamisessa.



Piia Lipiäinen rohkaisee sallalaisia liikkumaan

Sallan kunnan uusi liikunnanopettaja **Piia Lipiäinen** on ehtinyt tulla tutuksi monille liikunnan harrastajille. Hän vetää kansalaisopistossa kymmentä liikuntaryhmää, ja myöhemmin lukuvuoden aikana hän näillä näkymin opettaa myös lukion liikunnan kursseilla. Piialla on vankka liikunta-alan koulutus, sillä hän on liikunnan- ja terveystiedonopettaja, liikunnanohjaaja ja urheiluhieroja.

Piia muutti 2- ja 3-vuotiaiden lastensa kanssa Espoosta Sallaan elokuussa vuoden määräaikaiseen virkaan. Hän huomasi avoimen paikan Sallassa kesäkuussa ja asiaa mietittyään päätti hakea siihen.

- Ajattelin, että jos kotikulmilla ei löydy töitä, on sama lähteä reilusti pohjoiseen, ja olen viihtynyt Sallassa hyvin, Piia juttelee.

- Sielu on levännyt, kun olen katsonut ympäröivää luontoa ja ruskan loistoa.

Hän vuokrasi mökin tunturista ja asuu luonnonläheisessä paikassa.

- Jänkä alkaa melkein takaovelta, ja suon takana pilkottaa lähin laavu, jossa käymme lasten kanssa viikottain paistamassa milloin aamupalamakkarat, milloin iltapa-

laksi tikkupullat runsaalla kermavaahdolla ja hillolla höystettynä, Piia kertoo.

Työn ja lastenhoidon ohessa ei paljon jää vapaa-aikaa, mutta liikenevän ajan hän käyttää neulomiseen.

- Sallassa ollessani on syntynyt jo viidet villasukat, Piia sanoo.

Hänen miehensä jäi kotiin tekemään fysiikan alan väitöskirjaa. Mies tekee pitkiä päiviä ja saa näin otettua välillä pitempiä vapaita, jolloin hän matkustaa pohjoiseen tapaamaan perhettään.

Piia on kotoisin pääkaupunkiseudulta.

- Olen isän puolelta kolmannen polven stadilainen, äidin puolen suku on kotoisin Joensuusta, hän kertoo.

Kansalaisopiston suosituimpia liikuntakursseja ovat kahvakuula ja functional power, tosin tällä hetkellä näin syyskauden alussa kaikki kurssit ovat olleet jotakuinkin täynnä. Lisäksi sallalaiset ovat

ottaneet omakseen henkilökohtaisen personal training -ohjauksen, jossa ensin tehdään alkukartoitus, minkä jälkeen Piia tekee jokaiselle oman kunto-ohjelman lähtötason mukaan. Ohjausta ovat varanneet niin elämäntaparemonttia tekevät vasta-alkajat kuin kokeneet liikkujat. Nyt noin puolet Piian työajasta menee henkilökohtaiseen ohjaukseen ja liikuntaohjelmien kirjaamiseen.

Uusi liikunnanopettaja rohkaisee kaikenikäisiä sallalaisia hakemaan virkistystä ja kuntoa omalle tasolle sopivasta liikunnasta. Tarvittaessa Piialta voi kysyä neuvoja.

- Minua saa kyllä koputtaa olkapäälle tavattaessa ja kysyä vinkkejä liikuntaan. Myös minua saa neuvoa uusissa asioissa ja kertoa vaikkapa mukavista retkipaikoista ja vaellusreiteistä täällä lähimaastoissa, Piia hymyilee.

- Olkaa yhtä suoraa ja avoimia kuin tähänkin asti, hän sanoo sallalaisille.

Liikunnanopettaja rohkaisee kaikenikäisiä sallalaisia hakemaan virkistystä ja kuntoa omalle tasolle sopivasta liikunnasta.

HOITOTYÖN JOHTAJA RIITTA IIVARI-RANTANEN:

Hoitohenkilöstön hyvinvointi on tärkeää

Riitta Iivari-Rantanen aloitti elokuussa Sallan kunnan hoitotyön johtajana. Hänen työnään on johtamisen lisäksi hoitotyön kehittäminen niin, että se olisi kuntalaisille laadukasta ja riittävää. Tavoite on myös organisoida toimintoja niin, että syntyisi säästöjä.

Lisäksi hän kehittää hoitohenkilökunnan hyvinvointiin liittyviä asioita, suunnittelee koulutusta ja tiedottaa hoitotyön asioista. Koulutuksen järjestäminen on tärkeää, jotta eläköityvien hoitajien tilalle saadaan uusia.

Tärkeä tehtävä on myös henkilöstöresurssien kohdentaminen.

- Henkilökunta voi liikua sijaistarpeen mukaan paremmin yksiköstä toiseen, kun työn organisointi lähiesimiestason kanssa on

hallitumpaa, Iivari-Rantanen selvittää.

Sallan sosiaali- ja terveyspuolen yksiköitä ovat Hopeaharjun vanhainkoti ja palveluasunnot, palvelukoti, kotihoito ja vammaispalvelulaitokset, kuten Kinttalakoti ja Kotikulma. Terveyskeskuksessa toimii vuodeosasto, vastaanotto, laboratorio, röntgen, neuvola ja hammashoitola.

- On tärkeää, että hoitohenkilökunta voi mahdollisimman hyvin ja jaksaa vaativassa työssään, hoitotyön johtaja korostaa. Samalla yhtälöön pitää sovittaa kunnan säästötarpeet.

- Säästöjen tarve korostuu, mutta lähdemme kuitenkin toiveikkaalla mielellä kehittämään toimintaa uuden vanhustyön johtajan Terttu Hannulan ja tulevan sote-johtajan

kanssa, Iivari-Rantanen sanoo.

Sote-puolen johtajat vaihtuvat Sallassa syksyn mittaan, sillä vanhustyön johtaja **Leena Särkelä** jää eläkkeelle, samoin kuin sote-johtaja **Seija Hautala**.

Iivari-Rantanen muutti Sallaan pääkaupunkiseudulta Nurmijärveltä, jossa hän toimi yli 10 vuotta sairaanhoitajana vastaanottotyössä. Asukasluvultaan kymmenen kertaa suuremmassa kunnassa on vastakkaiset ongelmat kuin Sallassa: väkeä ja erityisesti lapsiperheitä muuttaa paikkakunnalle niin paljon, että päiväkodit pursuvat lapsia ja terveyskeskukset potilaita, ja palvelutarpeeseen vastaaminen on haastavaa.

Salla on tuoreelle hoitotyön johtajalle tuttu paik-



Säästöjen tarve korostuu, mutta lähdemme kuitenkin toiveikkaalla mielellä kehittämään toimintaa.

Seija Hautala on tehnyt pitkän uran sosiaali- ja terveysalalla

Sallan sosiaali- ja terveysjohtaja **Seija Hautala** siirtyy lomille ja sieltä eläkkeelle lokakuun puolivälin tienoilla. Hän aloitti työssään 12 vuotta sitten, jolloin hän palasi syntymäkuntaansa Sallan Ylitorniolta, jossa hän toimi sosiaalijohtajana.

- Välillä on ollut helpompia vuosia ja välillä hankalampia, Hautala sanoo.

Hankaluuksia on aiheuttanut pula hoitoalan sijaisista, mutta Hautalan mukaan nyt tilanne on melko hyvä. Myös vakituisiin toimiin on riittänyt hakijoita.

Sosiaali- ja terveyspalvelut kattavat kunnan menoista yli puolet. Viime vuonna ne olivat noin 16,8 miljoonaa euroa, ja talouden ollessa tiukalla myös sote-menot ovat tarkastelelussa.

- Säästöjä on vaikea tehdä, sillä monille menoille ei voi mitään, Hautala selvittää. Menoja lisää myös se, että valtiolta tulee jatkuvasti lisää tehtäviä.

- On suuri haaste, mistä säästöjä saadaan, vai joudutaanko liittymään johonkin suurempaan yksikköön.



Seija Hautala jää eläkkeelle sosiaali- ja terveysjohtajan työstä lokakuussa.

dutaanko liittymään johonkin suurempaan yksikköön, joka järjestää sote-palvelut, Hautala pohtii. Hän muistuttaa, että vuosien mittaan

on tehty monenlaisia sote-selvityksiä, mutta ne ovat aina kaatuneet hallintoon.

Nyt säästöjä haetaan toimintojen tehostamisen

kautta. Kunnanhallitus on linjannut, että sote-menot saavat nousta ensi vuonna vain kaksi prosenttia. Tavoite on kova, sillä nousu on ollut viime vuosina noin 6 - 7 prosentin luokkaa.

On suuri haaste, miten säästöjä saadaan, vai joudutaanko liittymään johonkin suurempaan yksikköön.

Hautalan mukaan jokainen yksikkö etsii parhaillaan säästöjä.

- Yksityistämissuunnitelmista puhuttaessa Attendo lupasi pystyvän kolmen prosentin vuosittaiseen nousuun. Tutkimme, miten he sen olisivat käytännössä tehneet ja miten mekin pystyisimme samaan.

Sote-puolen menoja ei aina pysty ennakoiimaan, sillä erikoissairaanhoidon menot vaihtelevat vuosittain. Tänä vuonna talousarvio ylittyy noin puolella miljoonalla eurolla.

Erikoissairaanhoidon kuuluvat Lapin keskussairaalan, sairaala Lapponian ja Muurolan sairaalan menot. Kansanterveys-työn menot tarkoittavat oman terveyskeskuksen menoja.

Hautalalla ei ole erityisiä suunnitelmia eläkepäiville.

- Monet sanovat, että eläkkeellä vasta onkin kiire. Sen välttääkseni en tee suunnitelmia etukäteen, hän naurahtaa. Ainakin käsityö- ja liikuntaharrastukset jatkuvat edelleen.

Hautalan seuraajaksi tulee 1.12. **Harri Saarimaa** Tampereelta.

Paikkakunnan hyvä ja eteenpäin katsova tunnelma vaikutti päätökseen palata syntymäpitäjään.

ka, sillä hän on kotoisin Hirvasvaaralta, ja hän on viettänyt lomiaan paikkakunnalla. Hänen mukaansa ulkopuolelta katsoessa on viimeisen kymmenen vuoden aikana huomannut, että Salla ja sen ilmapiiri ovat kehittyneet parempaan suuntaan.

-Yllätyin myönteisesti, kun aistin täällä lomilla käydessäni ja paikallislehtiä lukiessani, että kehitystä on alkanut tapahtua kautta linjan. Ilmapiiri on mielestäni kehittynyt positiivisempaan suuntaan koko kunnassa. On yrittäjyyttä, monenlaista aktiiviteettia, projekteja ja kyläyhteisöjen toimintaa, Iivari-Rantanen sanoo. Hänen mukaansa paikkakunnan hyvä ja eteenpäin katsova tunnelma vaikuttivat päätökseen palata syntymäpitäjään.

- Ongelmana toki on

kunnan työttömyys ja verotulojen puute.

Luonto on Iivari-Rantaselle tärkeä voiman lähde. Hän harrastaa muun muassa metsästystä ja kuuluu Pohjois-Sallan Erän hirviporukkaan. Liikuntaharrastukset ovat lähellä sydäntä.

Iivari-Rantanen toteaa, että pienikin liikunta-annos ulkona päivittäin hoitaa ihmisen kehoa ja mieltä ja on tärkeää kaikenikäisille.

- Kaikki liikkumaan!

- Kylänraitilla on mukava nähdä, miten monet ikäihmiset liikkuvat, kuka apuvälineiden kanssa ja kuka ilman, hän sanoo. Apuvälineiden tarvisijoille hän muistuttaa, että erilaisia apuvälineitä liikkumiseen on lainattavissa kunnan apuvälinelainaamosta sekä kirjastosta.

Kehitysvammaisten asumis- ja hoivayksikkö Kotikulta valmistuu keväällä

Kinttalankodin ja Kotikulman eli toimintakeskuksen yläkerran kehitysvammaiset asukkaat muuttavat keväällä uuteen asumis- ja hoivakotiin. Se rakennetaan aikanaan opettajille rakennettuun kerrostaloon, joka sijaitsee Kuusamontien varressa tiehen nähden poikittain lähellä toimintakeskusta.

Uusi, Kotikulta-niminen 24-paikkainen asumis- ja hoivayksikkö on tarkoitettu sellaisille kehitysvammaisille, jotka tarvitsevat ympärivuorokautista hoitoa.

Uusissa tiloissa asumismukavuus lisääntyy, ja lisäksi saneeraus vähentää työvoiman tarvetta, kun asukkaat asuvat kahden yksikön sijasta yhdessä.

Hanke on osa suurempaa Sallan sosiaali- ja terveystoimen hoiva- ja asumispalveluiden uudelleen järjestelyä.

Saneeraustyö alkoi syyskuussa ja se valmistuu keväällä 2014. Saneeraus maksaa noin 1,8 miljoonaa



Asumis- ja hoivayksikkö saneerataan aikanaan opettajille rakennettuun kerrostaloon.

euroa, josta 975 000 euroa on varattu tämän vuoden budjettiin ja loput ensivuodelle.

Ensi vuoden talousarvion investointiosaan tulee osoittaa 841 700 euron määräraha.

Asumis- ja hoivayksiköksi muutettava kerrostalo on ollut asuinkäytössä vajaakäytöllä. Talossa asu-

neille on osoitettu asunto muista kunnan vuokratuloista. Saneerauksen pääurakoitsijana toimii Lapin Mestari rakentajat Oy.

Hilla-Willan väki siirtyy asumaan toimintakeskuksen yläkerran tiloihin sen jälkeen, kun ne on remontoitu syyskuun 2014 mennessä. Hilla-Willan

nykyiset tilat eivät täytä aluehallintoviraston määräyksiä.

Kinttalankodista saneerataan syksyn 2014 aikana 14-paikkainen tehostetun palveluasumisen yksikkö ja sinne on suunniteltu siirrettäväksi kahdeksan asiakasta ylipaikoilta Hopeaharjusta ja kuusi vanhusten lomapaikkaa.

Laura ja Jenna Uusi päivä -sarjan kuvauksissa

Sallalaiset 7-luokkalaiset Laura Mikulcik ja Jenna Vuorela olivat Uusi päivä-ohjelmasarjan kuvauksissa avustajina ja Inka Kallenin (tunnettu Mirja Mäkimäena) vieraina. Tytöt haastattelivat Inkaa.

Milloin aloitit näyttelämisen?

- Aloitin näyttelämisen v.1995 Kotikadussa 13-vuotiaana.

Oletko opiskellut näyttelämistä?

- Peruskoulun jälkeen opiskelin neljä vuotta näyttelijäkoulussa, ja sen jälkeen vietin vuoden New Yorkissa myös opiskellen näyttelämistä ja tämän jälkeen kävin teatterikorkeakoulun.

Minkälainen on tavalinen kuvauspäiväsi?

- Herään viideltä, ajan Tuusulasta tänne Tampereelle kuvauspaikalle, puen roolihahmon vaatteet päälleni, jonka jälkeen menen maskiin. Kuvaus harjoitellaan kerran läpi ja sen jälkeen kuvataan. Uusi päivä-sarjaa on tosi ihana tehdä ja täällä on tosi kivoja ihmisiä!

Oletko näytellyt muissa sarjoissa?

- Uutishuone-sarjoissa olen näytellyt pikkurooleissa, joulukuussa tulee ensi-iltaan Ainoat oikeat- elokuva: romanttinen komedia, jossa näyttelin. Tällä hetkellä näytteen myös Helsingin kaupun-

Sallalaistytöt haastattelivat Inka Kallenia.

ginteatteerissa Kolme apinaa-komediassa.

Ehtiikö näyttelijä lomalemaan ollenkaan?

- Ehtii hyvinkin, nyt tammikuussa olen lähdessä Afrikkaan!

Milloin aiot tulla Sallaan?

- En tiedä, en ole vielä koskaan käynyt Sallassa.



Laura Mikulcik, Heidi Jokiniitty (Pirkkalasta) ja Jenna Vuorela, sekä Inka.



Partisaanien uhrien 70-v. muistojuhla

**Hautajärvi
15.07.2013
Katkelma
juhlapuheesta
Olli Saariniemi**

Arvoisa juhlaväki, arvoisat muistojuhlaan osallistuvat kutsuvieraat.

Hautajärven kyläyhdistyksen toiminnassa olevat muistojuhlan järjestäjät.

Uhrien omaiset. Minulle on suotu kunnia tuoda Sallan kunnan tervehdys tähän Partisaanien uhrien muistojuhlaan.

70-vuotta sitten Euroopassa ja eripuolilla maailmaa riehui toinen maailmaa

sota. Siihen onnettomaan sotaan liittyvä hävitys ja sotaan liittyvät ihmisten teot toisia ihmisiä kohtaan olivat sen kaltaisia, että niitä ei voi käsittää. Mikä saa ihmiset toimimaan sillä tavalla? Mistä syntyy se viha, vai onko se jotain muuta, joka mahdollisti tämänkaltaiset hirmuteot eripuolilla maailmaa, niin silloin 70-vuotta sitten, kuin vielä tänäkin päivänä.

Eikä ihmiskunta koskaan opi. Uskoa emme kuitenkaan saa menettää, rauhanomaiseen rinnakkaineloon, eri kansakuntien ja eri kulttuurien välillä.

Täällä sitä uskoa rauhanomaiseen rinnakkais-

**Tunne
menneisyys,
niin Sinulla on
tulevaisuus.**

eloon ei ole menetetty, siitä yhtenä esimerkkinä on tämä Partisaanien uhrien muistojuhla. Yhteistä tutkimusta tämänkaltaisten sotaan liittyvien tapahtumien selvittämiseksi on syytä jatkaa. Tapahtuvat ne sitten kummalla puolen rintamalinjaa tahansa.

Tunne menneisyys, niin Sinulla on tulevaisuus.

Unelmakoulu-konsepti helpottaa koulun

Opetushallituksen tuema Unelmakoulu-konsepti on leviämässä eri puolille Suomea, ja myös sallalaiset opettajat ovat tutustuneet siihen kansallisen projektin vetäjä Allan Schneitzin johdolla.

Osana Unelmakoulu-projektia on kehitetty palvelualusta, sähköinen

työpöytä, johon opettajat tutustuivat. Palvelun avulla kaikkiin koulun sähköisiin palveluihin pääsee yhdellä salasanalla. Yhdellä käyttäjätunnuksella on mahdollista esimerkiksi lukea sähköposteja, hoitaa opettajien ja oppilaiden välistä viestintää, antaa tehtäviä tai jatkaa koulussa kesken

jäänyttä työtä kotona.

- Koulu on vanhastaan ollut paikka, josta edistykelliset asiat ovat levinneet muuhun yhteiskuntaan.

Tietotekniikan kanssa on kuitenkin käymässä niin, että tekniikan hyödyt otetaan käyttöön myöhemmin kuin muualla yhteiskunnassa, Schneitz toteaa.

- Toki kirjat, kynät ja vihkot ovat edelleen kovassa käytössä, eikä niitä ole tarkoitus korvata. Silti koulu ei saisi ummistaa silmänsä siltä maailmalta, jossa oppilaat jo elävät vapaa-ajallaan. - Jos aikuisena uskaltaa ennakkolottomasti heittäytyä siihen maailman mukaan, niin

kokemusten perusteella opettajan kuin huoltajan rooli lapsen elämässä vain entisestään vahvistuu, Schneitz sanoo.

Unelmakoulupalvelussa olennaista on, että mitään asennuksia ei tarvita. Riittää, että käytössä on selain ja internet.

- Kaikki pystyvät osal-

listumaan saman työn tekemiseen omilta koneiltaan. Työt pysyvät pilvipalvelimella tallessa. Enää ei tule vanhaa koira söi tehtävät -ongelmaa, Schneitz kuva.

Unelmakoulu-konsepti perustuu avoimuuteen, eli muissa kouluissa kehitetyt ideat ovat vapaasti

PÄIVÄPALVELU HOPEAHARJUSSA

Hopeaharjussa toimii kunnan ikäihmisille avoin päivätoiminta. Toiminnalla halutaan tuottaa kävijöille mielihyvää, ylläpitää ja parantaa henkilökohtaista toimintakykyä, virkistää ja saattaa toisten yhteyteen.

TOIMINTAPÄIVÄT:
MAANANTAI, KESKIVIikko JA PERJANTAI
 klo 09.00- 13.45

Mukaan voi tulla vaikka joka kerta, kerran viikossa tai silloin tällöin.

Kuljetukset kerhoon kirkonkylältä kotipalveluautolla sopimuksen mukaan puh. 040 5274291 (Päivätoiminnan ohjaaja Pirjo Leskelä) Sivukyliltä monipalveluautolla puh. 040 049 43 53

Päivätoiminnasta perittävät maksut:

- Päivätoimintamaksu 3€/päivä
- Kuljetus 4€/yhdensuuntainen kuljetus (alle 15 km)
- Ateriamaksu 4.20€
- Päiväkahvi 1.50€

Yhteystiedot:

Päivätoiminnan ohjaaja/ Lähihoitaja
 Pirjo Leskelä Puh. 040 5274291

TERVETULOA TOIMINTAAN MUKAAN!

OMAISHOITAJIEN RYHMÄ

Tapaamiset ovat Hopeaharjun askartelutilassa/kerhohuoneessa kuukauden viimeisenä tiistaina klo 12.00- 14.00, alkaen syyskuussa ja jatkuen toukokuuhun saakka.

Ohjelmassa ajatusten vaihtoa ja rentoa yhteisoloa muiden omaishoitajien kanssa.

Joko syksyllä tai keväällä tehdään retki.

Ohjelman suunnittelevat yhdessä kunta, seurakunta ja SPR.

Joulukuussa joulujuhla seurakuntatalolla. Juhlissa ovat mukana kunta, seurakunta, SPR, torstaikerho ja kuulo- ja näkövammaiset.

Ryhmä on ilmainen, kahvimaksu 2 €/kerta.

Ryhmiä vetävät:

- | | |
|------------|--|
| KUNTA | Päivätoiminnan ohjaaja/
Lähihoitaja Pirjo Leskelä |
| SEURAKUNTA | Diakoni Eeva Kantola
SPR, 3 x jumppa
vetäjänä Irene Schoderus. |

Lisää voi tiedustella:

- | | |
|---------------|---|
| Pirjo Leskelä | 040 5274291,
Päivätoiminnan kerhonojaaja |
| Eeva Kantola | 040 3545618, seurakunta |

Ekaluokkalaiset siunattiin koulutielle



”Jeesus siunatkoon sinun koulutiesi ja koko elämäsi.”

”Jeesus siunatkoon sinun koulutiesi ja koko elämäsi.” Seurakuntapastori Anja Hauer ja lastenohjaajan viransijainen Sonja Määttä siunasivat Sallan ekaluokkalaiset koulutaipaleen alussa kirkossa järjestetyssä tilaisuudessa. Myös lasten huoltajat saivat osallistua siunaamiseen.

Vanhustenviikon Päivätanssit Sallansuussa perj. 11.10.-13 klo 13:00 – 15:00



Musiikista vastaa

Sallan Toimintakeskuksen bändi

sekä

Tanssiorkesteri Nostalgia

Paikalla kanttiini!

Tervetuloa!

(Ei pääsymaksua)

Järj. Sallan kulttuuritoimi ja kansalaisopisto

Sallassa tapahtuu syksyllä

- | | |
|--------|--|
| 11.10. | PÄIVÄTANSSIT SALLANSUUSSA KLO 13 - 15.
Sallan toimintakeskuksen bändi sekä Tanssiorkesteri Nostalgia. |
| 21.10. | VUODEN 1967 KOILLIS-LAPPI LEHTIEN LUKUILTA SALLAN KIRJASTOSSA KLO 17.30 – 19.00 |
| 23.10. | KOSKEEHAN SE, KUN KUKAAN EI KOSKETA – N. KELLOKUMMUN RUNOJA KLO 18 |
| 8.11. | SOHVALLE SANEERATTU – NÄYTELMÄ SALLAN KOULUKESKUKSESSA KLO 19 |
| 29.11. | SALLAN JOULUN AVAUS KLO 10 ALKAEN KIRKONKYLÄLLÄ |
| 3.12. | JOULUJAZZIA KIEVARISSA KLO 18 |
| 6.12. | ITSENÄISYYSPÄIVÄN JUHLA |

lisätiedot www.salla.fi/tapahtumat

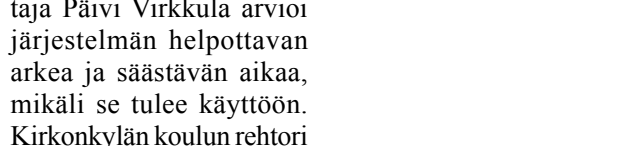
Oikeudet muutoksiin pidätetään!

arkea

myös muiden käytössä. Sähköiset palvelut voidaan sovittaa vastaamaan omia tarpeita.

Kokeilun perusteella Kirkonkylän koulun opettaja Päivi Virkkula arvioi järjestelmän helpottavan arkea ja säästävän aikaa, mikäli se tulee käyttöön. Kirkonkylän koulun rehtori

Jenni Tervo puolestaan toteaa, että unelmakoulussa on hyviä mahdollisuuksia koulutyön kehittämiseen.



AATSINKI-RÄPPI

*Aatsinki on Suomen kaunein kylä,
monine järvineen...*

*Taloja on muutama, on Koivulat,
Puistolat, Hakolat ja Kenttälä.
Toisella puolella järven on Ollila,
Erkkilä, Takala, Nenäke, Pasin talo,
Varjola, Lehtola ja Ponnolan monta savua.
Entinen vanhainkoti tiluksineen ja
uusine omistajineen, Rajavartiosto ties kenen,
uutena huvila suuren maailman tyyliin.*

*Aatsinki on Suomen kaunein kylä
monine järvineen...*

*On vaarojen ympäröimänä, Korkeimpana on
Petterivaara, sitten on Kotivaara, Kiekerövaara,
Liemuvaara ja monta monta muuta.*



Esittäjät Sirkka Aatsinki (vas.), Elsa Räsänen,
Irja Jumisko ja Tuulikki Rintala.

*Aatsinki on Suomen kaunein kylä,
monine järvineen...*

*Ennen oli Myllyselkä, Kuolkuna, Myllykangas,
tanssilava, pallokenttä, Imposenranta,
maamisseura, sonniosuuskunta, puimakone
ja talkoohenki.
Nyt on vain Kellosekä - Aatsinki
kylätoimikunta, grillikatos, uimaranta,
pari jätepiستettä ja postin kulku.*

*Aatsinki on Suomen kaunein
kylä monine järvineen...*

Tuulikki Rintala
(Ensiesitys aatsinki kyläpäivillä 3.8.2013
Ollilan törmällä.
Esittäjät Ollilan kolme tytärtä ja yksi miniä.)



Syreenit ja ruska rinnakkain

Lapin kesä oli pisin yli 50 vuoteen. Pitkästi syyskuun puolivälin yli jatkunut lämmin sää sai luonnon kukkiin uudestaan.

Paikoin syreenipensaat kukkivat toisen kerran kuun loppuun asti, ja myös

juhannusruusupensaissa oli nappuja ja kukkia.

Myös puolukankukki ja raakileita nähtiin rinnan kypsien puolukoiden kanssa. Kesällä mansikantaimia istuttaneet puutarhaharrastajat kertoivat saaneensa

taimista satoa syyskuussa sankoittain.

Kuvan Tammelan kannotar -syreenit kukkivat Sallan Salmivaarassa Jorma Ulkuniemen pihalla.



Minäkö vanhus

*Hei, enhän minä vanha oo,
kauniisti ikääntynyt vain, joo.
Oaikka kutrini harmaat lie,
vielä vetreänä jatkuu elämän tie.
Kulkuni hidasta ehkä on nyt,
miten liekin vauhti hiljennyt.
Mieleltäni olen nuori vielä,
muistoja paljon tallessa siellä,
ikä ei kokonaan ole vienyt voimia
vielä jaksan hyvin minä toimia.
Näin kertoili eräs teräsmuori,*

Painonnostaja Heikki Tyrväinen: Viva Las Vegas

Kuinkahan pitkä matka on pimeältä Pulkkaviidantieltä valoissa kylpevään Las Vegasin pääkadulle eli The Stripille? Oikea vastaus on noin 7800 km linnuntietä! Eipä olisi uskonut, että tarttuessani ensimmäisen kerran rautaan 20 vuotta sitten tulisin jonain päivänä kävelemään Stripillä MM-mitalli kaulassa.

Monesti kuullee puhuttavan, että haja-asutusalueella ja syrjäkylyissä ei ole mahdollisuutta harrastaa. Tai että jos voikin harrastaa, niin ei siitä mitään tule! Voin vakuuttaa, että vanhempieni minulle ostama ensimmäinen tanko, 50kg vinyylipainoja ja monitoimipenkki ei aivan edustanut sen aikaista kuntoilun terävintä kärkeä. Intoa kuitenkin oli, karu pohjolan luonto kouli kehoa & mieltä ja poronliha pesi – ja pesee muuten edelleen – kaikki maailman SUPER-foodit. Tietoa haettiin alan lehdistä ja kirjoista. Muutamissa penkkipunnerruskilpailuissa tuli käytyä ja onneksi sain jo heti alussa maistaa niin menestyksen tuomaa huumaa kuin myös pettymyksen katkeraa kalkkia.

2000-luvun alussa voimailu jäi hetkeksi takalalle mutta keväällä 2009 se roihauti taas liekkeihin. Puoli vuotta rauhanturvaajana Kosovossa mahdollisti optimaalisen treenaamisen ja tulosta tuli! Keväällä 2010 könysin penkkipunnerrus kilpailuihin Kokemäellä ensimmäistä kertaa 12-vuoteen. Tuloksena 155kg ja uusi valmentaja Kim Päivöke. Mr Päivökkeen useita MM- ja SM-mitaleja ei



treeneissä hipisteltä vaan rautaa nöyryytettiin huolella. Marraskuussa 2010 huomasin istuvani lentokoneessa matkalla ensimmäisiin arvokisoihin. Kyseessä oli penkkipunnerruksen MM-kilpailut Las Vegasissa. Tuloksena 220kg ja 4. Sija 90kg sarjassa.

Tämän jälkeen ei tarvinnut treenimotivaatiota metsästellä ja syksyllä 2011 Sallan mies hieraisi silmiään istuessaan autossa matkalla San Franciscosta kohti Renoa. Reno "maailman suurin pieni kaupunki" toimi näyttämönä sinä vuonna penkkipunnerruksen MM-kilpailuille. Meno oli kuin moukarihäkissä, mutta jouduin tunnistamaan amerikkalaisen kilpakumppanin vahvemmaksi. Tuloksena uusi oma ennätys 237.5kg sarjaan 100kg ja kaulassa roikkui MM-hopeaa.

Vuonna 2012 MM-kilpailut järjestettiin Las Vegasissa. Katkeransuolaiset muistot täyttivät mielen ja rauta liikkui. Urheilijan on kuitenkin hankala keskittyä olennaiseen eli

treenaamiseen mikäli tukiverkko ei ole kunnossa. Pelkällä olkaan taputtelulla ja sympatialla ei lennellä toiselle puolelle maapalloa mittelemään voimiaan. Kaveria ei jätetty tälläkään kertaa ja Sallan Ensihoito Oy lähti tukemaan kilpailumatkaani! Ei muuta kuin ukko Vegasin koneeseen ja tanko mutkalle. Toisin kuitenkin kävi, menomatalla painonpudotuksesta kuiva keho imaisi nuha-kuumeen itseensä. Onneksi huolto pelasi ja Suomen joukkueen kannustus oli kova, vaikeuksista huolimatta tuloksena 215kg sarjaan 90kg ja kaulaan MM-pronssia. Mitallista huolimatta pettymys oli KOVA!

Tänä vuonna MM-kilpailut järjestetään taas "hopeamuistoja" täynnä olevassa Renossa marraskuussa. Lentoliput ja hotelli on varattu ja haluankin tässä yhteydessä lausua kiitokseni Sallan Ensihoito Oy:lle heidän osoittamastaan tuesta. Koitetaan tänä vuonna hakea "POIKA" kotiin karuun pohjolaan. Ennuserkit ainakin ovat lupaavat, sillä heinäkuussa järjestetyissä kansallisissa kilpailuissa Savonlinnassa nostin uuden ennätökseni 250kg. Henkinen valmistautuminen on myös erittäin tärkeää, joten lokakuun lopussa pyrin lataamaan akkuja katselemalla rakotulia ja kuuntelemalla pystykorvan haukkua Tuntsan pääpiirteisellä alueella.

Oikein hyvää ja liikunnallista syksyä.

Heikki Tyrväinen